

KỸ NĂNG VÀ KINH NGHIỆM KIỂM SÁT KHÁM NGHIỆM HIỆN TRƯỜNG VỤ TẠI NẠN GIAO THÔNG ĐƯỜNG BỘ

NGUYỄN THÀNH THỐNG*

Việc thu thập các chứng cứ ban đầu được đầy đủ, khách quan và toàn diện, góp phần xử lý, giải quyết đúng đắn các vụ việc, vụ án liên quan đến tai nạn giao thông đường bộ. Trong bài viết này, tác giả nghiên cứu và đề cập đến một số kỹ năng, kinh nghiệm của Kiểm sát viên trong hoạt động kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông đường bộ.

*Từ khóa: Tai nạn giao thông đường bộ; kiểm sát khám nghiệm hiện trường.
Nhận bài: 09/10/2019; biên tập xong: 05/11/2019; duyệt bài: 05/11/2019.*

1. Một số đặc điểm về hiện trường vụ tai nạn giao thông đường bộ

Hiện trường tai nạn giao thông đường bộ là nơi xảy ra vụ tai nạn giao thông trên đường bộ. Cơ quan chức năng cần khám nghiệm để phát hiện, thu thập, đánh giá các dấu vết, vật chứng, các tin tức, tài liệu có liên quan tại hiện trường, phục vụ điều tra xử lý vụ việc đúng pháp luật.

Địa điểm xảy ra vụ giao thông đường bộ là đường quốc lộ, đường tỉnh lộ, đường liên huyện hoặc liên xã. Vì vậy, lưu lượng phương tiện, người xuất hiện nhiều, thậm chí có cả động vật. Đặc trưng này làm ảnh hưởng lớn đến công tác bảo vệ hiện trường và khám nghiệm hiện trường.

Vụ tai nạn giao thông đường bộ xảy ra thường mang tính bất ngờ, không định

trước về thời gian và không gian, địa điểm, số lượng người tham gia và diễn ra trong khoảnh khắc nhanh chóng; do đó, việc phát hiện, lưu giữ, lấy lời khai của người làm chứng rất khó khăn.

Tai nạn giao thông đường bộ thường để lại hậu quả làm tổn hại đến sức khỏe, tính mạng của những người tham gia giao thông, thiệt hại về phương tiện, tài sản. Do đó, khi có vụ tai nạn giao thông đường bộ thường kèm với các hoạt động cứu chữa người, bảo quản tài sản. Chính vì thế, phần lớn hiện trường tai nạn giao thông đường bộ không còn nguyên vẹn.

Hiện trường tai nạn giao thông thường

* Thạc sỹ, Viện kiểm sát quân sự khu vực 92, Quận khu 9.

có nhiều người chứng kiến, nhưng ít có người chứng kiến đầy đủ, chi tiết toàn bộ diễn biến vụ tai nạn; những người chứng kiến vụ tai nạn giao thông vì nhiều lý do thường không có điều kiện ở lại lâu tại hiện trường để giúp các cơ quan có thẩm quyền trong công tác điều tra.

Vụ tai nạn giao thông đường bộ xảy ra thường để lại ở hiện trường hệ thống những dấu vết, vật chứng trên phạm vi rộng. Các dấu vết, vật chứng phản ánh đối tượng tham gia giao thông và sự tác động của các đối tượng này vào nhau, vào hiện trường. Đặc trưng này là một thuận lợi nếu lực lượng khám nghiệm thực hiện đúng quy trình khám nghiệm và có chuyên môn nghiệp vụ.

2. Cơ sở pháp lý của khám nghiệm hiện trường và kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông đường bộ

Điều 201 Bộ luật Tố tụng hình sự (BLTTHS) năm 2015 quy định về khám nghiệm hiện trường như sau: “Điều tra viên chủ trì tiến hành khám nghiệm nơi xảy ra, nơi phát hiện tội phạm để phát hiện dấu vết của tội phạm, thu giữ vật chứng, tài liệu, đồ vật, dữ liệu điện tử khác liên quan và làm sáng tỏ những tình tiết có ý nghĩa đối với việc giải quyết vụ án”.

Để bảo đảm cho hoạt động khám nghiệm hiện trường tuân thủ đúng trình tự, quy định của pháp luật, kết quả khám nghiệm hiện trường và các chứng cứ, tài liệu thu được tại hiện trường đầy đủ và khách quan, thì vai trò của Viện kiểm sát, cụ thể là Kiểm sát viên (KSV) được phân công thực hành quyền công tố, kiểm sát việc giải quyết tin báo, kiểm sát điều tra vụ án là rất quan trọng; theo khoản 2 Điều

5 Quy chế tạm thời công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường, khám nghiệm tử thi, thực nghiệm điều tra và giám định (ban hành kèm theo Quyết định số 170/QĐ-VKSTC ngày 02/5/2018 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao sau đây gọi tắt là Quy chế số 170/2018), đã cụ thể hóa quy định của BLTTHS năm 2015, đó là: “Kiểm sát viên phải kiểm sát thành phần tiến hành, tham gia việc khám nghiệm hiện trường, khám nghiệm tử thi, thực nghiệm điều tra bảo đảm đúng thẩm quyền, thành phần theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự và các văn bản pháp luật khác có liên quan”; khoản 4 Điều 5 Quy chế số 170/2018 quy định: “Kiểm sát chặt chẽ việc khám nghiệm hiện trường, khám nghiệm tử thi, thực nghiệm điều tra và giám định,... để phục vụ công tác truy nguyên hình sự và truy tìm người phạm tội đối với những vụ án không qua tang”.

Cũng như các vụ việc, vụ án khác nói chung, vụ việc, vụ án liên quan đến tai nạn giao thông đường bộ, hoạt động khám nghiệm hiện trường, kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường đều có một vai trò đặc biệt quan trọng mà các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng không thể xem nhẹ. Đây là những hoạt động ban đầu để các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng xem xét, đánh giá tính có căn cứ theo quy định của pháp luật, quyết định có tiếp tục các giai đoạn tiếp theo của hoạt động tố tụng đối với vụ việc, vụ án hay không. Để hoạt động khám nghiệm hiện trường, kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường được hiệu quả, KSV phải phát huy vai trò, trách nhiệm, sử dụng thành thục các kỹ năng cần thiết để hoạt động này thu được

những kết quả khách quan, phục vụ việc giải quyết đúng đắn vụ việc, vụ án liên quan đến giao thông đường bộ.

3. Kỹ năng kiểm sát khám nghiệm hiện trường

Trong hoạt động điều tra các vụ tai nạn giao thông đường bộ, công tác khám nghiệm hiện trường là một hoạt động điều tra đặc biệt quan trọng và có tính đặc thù. Do hiện trường xảy ra là nơi công cộng, nhất là những vụ xảy ra vào ban đêm, khu vực xa dân cư hoặc không có người chứng kiến, theo đó, những sai sót trong công tác khám nghiệm hiện trường rất khó khắc phục. Bởi vì, sau khi đã khám nghiệm, do nhiều yếu tố khách quan tác động đến những dấu vết, vật chứng bị bỏ sót, không thu thập được sẽ bị mất mát hoặc biến dạng, phân huỷ khó có thể phục hồi; cho nên, mỗi KSV phải nhận thức đầy đủ ý nghĩa và vai trò của công tác kiểm sát khám nghiệm hiện trường để xây dựng cho mình những kỹ năng, kinh nghiệm riêng nhằm bảo đảm cho hoạt động khám nghiệm hiện trường được thực hiện đúng quy định của BLTTHS năm 2015 và đáp ứng các yêu cầu nghiệp vụ điều tra, xử lý vi phạm, tội phạm.

3.1. Kỹ năng kiểm sát việc thực hiện các quy định về trình tự, thủ tục, thành phần tham gia khám nghiệm

Theo quy định tại khoản 1, 2 Điều 201 BLTTHS năm 2015 thì Điều tra viên (ĐTĐ) chủ trì khám nghiệm hiện trường. Trong mọi trường hợp, trước khi tiến hành khám nghiệm hiện trường, ĐTĐ phải thông báo cho Viện kiểm sát cùng cấp biết về thời gian, địa điểm tiến hành khám nghiệm. Lãnh đạo Viện kiểm sát phải cử KSV và KSV phải có mặt để kiểm

sát việc khám nghiệm hiện trường đối với tất cả các vụ việc mà Cơ quan điều tra có thẩm quyền điều tra tiến hành khám nghiệm theo quy định của pháp luật. Ngoài ra, BLTTHS năm 2015 còn quy định khi khám nghiệm hiện trường phải có người chứng kiến tham gia. Do đó, trong mọi trường hợp, khi KSV tiến hành kiểm sát thành phần tham gia khám nghiệm hiện trường đều phải kiểm sát chặt chẽ thành phần bắt buộc tham gia gồm: Điều tra viên, Giám định viên kỹ thuật hình sự và người chứng kiến. Bộ luật Tố tụng hình sự năm 2015 cũng mở rộng những đối tượng khác có thể tham gia như: Bị can, người bào chữa, bị hại, người làm chứng và mời người có chuyên môn tham dự việc khám nghiệm.

Kiểm tra tư cách pháp lý của các thành viên trong thành phần khám nghiệm và những người tham gia, bảo đảm theo đúng quy định tại khoản 2 Điều 201 BLTTHS năm 2015. Việc kiểm sát thành phần tham gia khám nghiệm và tư cách pháp lý của họ nhằm đảm bảo giá trị pháp lý của kết quả khám nghiệm hiện trường. Nếu việc khám nghiệm không đúng thẩm quyền hoặc thiếu thành phần sẽ gây khó khăn, vướng mắc trong quá trình giải quyết vụ án và tài liệu, chứng cứ được thu thập bị xem là không đúng pháp luật.

3.2. Kỹ năng kiểm sát công tác bảo vệ hiện trường

Kiểm sát viên khi đến hiện trường cần phải chú ý quan sát hiện trường, xác định sơ bộ phạm vi hiện trường cần khám nghiệm và trao đổi thống nhất với ĐTĐ, lực lượng bảo vệ hiện trường. Xác định các biện pháp để thu thập, bảo quản dấu vết, vật chứng tại hiện trường, nắm thông

tin ban đầu từ những người chứng kiến hoặc biết về vụ tai nạn giao thông. Do đặc điểm của hiện trường tai nạn giao thông xảy ra nơi công cộng, có nhiều người và phương tiện tham gia giao thông qua lại, nên dễ xảy ra trường hợp hiện trường không còn nguyên vẹn vị trí ban đầu, phương tiện bị dịch chuyển do quá trình cứu chữa người bị nạn, điều tiết phương tiện giao thông để tránh ùn tắc; các vụ tai nạn giao thông xảy ra vào ban đêm, nơi có ít người và phương tiện giao thông qua lại, không có người chứng kiến. Do đó, trong trường hợp cần thiết, KSV yêu cầu ĐTV áp dụng các biện pháp nghiệp vụ cần thiết để hạn chế sự thay đổi, xáo trộn và mất dấu vết, vật chứng tại hiện trường. Đây là một trong những hoạt động rất quan trọng trong quá trình khám nghiệm, đánh giá chứng cứ, xác định mức độ lỗi của những người có liên quan, xem xét có hay không có trách nhiệm hình sự.

3.3. Kỹ năng kiểm sát việc lập biên bản khám nghiệm hiện trường

Theo Điều 133 và Điều 178 BLTTHS năm 2015 quy định khi khám nghiệm hiện trường thì ĐTV phải lập biên bản khám nghiệm hiện trường, trong đó phải ghi rõ nội dung các hoạt động tố tụng; những người tiến hành, tham gia hoặc có liên quan đến hoạt động tố tụng; sơ đồ hiện trường phải mô tả đầy đủ và chính xác các đặc điểm, kích thước, màu sắc của các sự vật tại hiện trường, nhất là các vật chứng, dấu vết làm chứng cứ của vụ việc.

Như vậy, KSV phải chủ động kiểm tra biên bản hiện trường, sơ đồ hiện trường do ĐTV thực hiện. Nội dung biên bản khám nghiệm phải được ghi nhận đầy đủ, khách quan, chính xác các hoạt động

khám nghiệm, các thông tin về dấu vết, vật chứng đã được phát hiện, xác định vị trí, đặc điểm, tình trạng, kích thước... nơi xảy ra tai nạn giao thông; thống nhất xác định hướng mô tả; xác định vật chuẩn làm mốc cố định tại hiện trường; đặt các bảng ghi số thứ tự các dấu vết đo, vẽ tại hiện trường. Khi ĐTV vẽ sơ đồ hiện trường, KSV lưu ý trong việc đánh dấu bằng những ký hiệu theo quy định về đo, vẽ sơ đồ hiện trường. Đây là những thao tác nghiệp vụ hết sức quan trọng trong công tác kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông đường bộ.

3.4. Kỹ năng kiểm sát việc thu thập các dấu vết, vật chứng tại hiện trường

Theo khoản 3 Điều 201 BLTTHS năm 2015 quy định: Khi khám nghiệm hiện trường, ĐTV tiến hành chụp ảnh, vẽ sơ đồ, mô tả hiện trường, đo đạc, dựng mô hình, thu lượm và xem xét tại chỗ dấu vết, đồ vật, tài liệu có liên quan đến vụ án, vụ việc; ghi rõ kết quả xem xét vào biên bản khám nghiệm trường như: Vết cày trên mặt đường, vết phanh, xác định chiều hướng hình thành các vết cày. Đối với những vụ tai nạn giao thông mà người và phương tiện đã rời khỏi hiện trường thì chú ý thu thập, đo vẽ, chụp ảnh dấu vết lốp xe, thu giữ vết sơn, nhựa, cao su, khu vực va chạm, điểm va chạm phục vụ công tác truy nguyên người và phương tiện đã gây ra tai nạn giao thông.

Nếu phát hiện việc ĐTV ghi nhận không đúng, thu lượm không đầy đủ những gì để lại hiện trường, thì KSV yêu cầu ĐTV xác định cho đúng những dấu vết, những vật chứng liên quan đến vụ việc, tiến hành thu thập cho đầy đủ như: Vẽ sơ đồ, chụp ảnh đo đạc, dựng mô hình,

thu nhận các dấu vết, vật chứng cho thật đầy đủ, cụ thể và chính xác, khách quan; ghi nhận đầy đủ thông tin về đồ vật, tài liệu ở hiện trường như: Kích thước, màu sắc, chất liệu.

3.5. Kỹ năng kiểm sát việc thực nghiệm điều tra, dựng lại hiện trường

Theo Điều 204 BLTTHS năm 2015 quy định: Cơ quan điều tra có thể thực nghiệm điều tra bằng cách dựng lại hiện trường, diễn lại hành vi, tình huống hoặc những tình tiết khác của một sự việc nhất định. Khi thực nghiệm điều tra phải đo đạc, chụp ảnh, ghi hình, vẽ sơ đồ, ghi rõ kết quả thực nghiệm điều tra vào biên bản.

Khi kiểm sát thực nghiệm điều tra, KSV phát hiện việc thực nghiệm điều tra không khách quan, không đúng quy định của pháp luật, không đúng diễn biến vụ việc tai nạn giao thông đã xảy ra. Kiểm sát viên yêu cầu ĐTV làm đúng quy trình thực nghiệm tại hiện trường hoặc dựng lại hiện trường để xác định diễn biến sự việc tai nạn giao thông đã xảy ra được khách quan, hoạt động của người đã thực hiện hành vi vi phạm pháp luật, trên cơ sở đó truy nguyên dấu vết, vật chứng. Ngoài ra, KSV phải trực tiếp kiểm tra, xem xét tại chỗ dấu vết, đồ vật, tài liệu có liên quan đến vụ tai nạn giao thông, tham khảo ý kiến của các nhà chuyên môn để làm cơ sở định hướng cho việc khám nghiệm hiện trường đạt hiệu quả.

3.6. Kỹ năng kiểm sát việc bảo quản vật chứng, tài liệu, dấu vết thu tại hiện trường

Theo khoản 3 Điều 201 BLTTHS năm 2015 quy định: “Trường hợp không thể xem xét ngay được thì tài liệu, đồ vật thu giữ phải được bảo quản, giữ nguyên trạng hoặc niêm phong đưa về nơi tiến hành

điều tra”.

Do đó, KSV phải kiểm sát việc quản lý vật chứng, tài liệu, dấu vết, đồ vật thu được tại hiện trường của ĐTV. Kiểm sát viên phải yêu cầu ĐTV có trách nhiệm quản lý chặt chẽ các vật chứng, tài liệu, dấu vết, đồ vật đã thu được tại hiện trường. Đồng thời, KSV cần chú ý phát hiện việc ĐTV bảo quản không đúng quy định vật chứng đã thu giữ; KSV chủ động yêu cầu ĐTV đảm bảo việc thu giữ, bảo quản đầy đủ, đúng trình tự, thủ tục, để làm cơ sở giá trị chứng minh đối với vụ việc, vụ án.

Như vậy, KSV làm nhiệm vụ kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường tai nạn giao thông đường bộ phải có trách nhiệm cao trong thực hiện nhiệm vụ. Nếu câu trả lời, tùy tiện, hoặc đơn giản khi xử lý các vấn đề phát sinh sẽ rất dễ dẫn đến những thiếu sót trong quá trình khám nghiệm; công tác kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường không làm rõ được một cách khách quan, toàn diện về hiện trường để dẫn đến những khó khăn lớn trong việc đánh giá chứng cứ cũng như trong việc xác định đường lối giải quyết vụ việc.

Đối với những vật chứng không thể hoặc không có điều kiện xem xét, đánh giá ngay tại hiện trường, KSV phải yêu cầu ĐTV thu giữ, bảo quản nguyên vẹn trạng thái ban đầu, phải niêm phong và đưa về nơi có điều kiện xem xét, phân tích hoặc để trưng cầu giám định. Đối với những vật chứng không thể thu giữ được như vật cố định trên đường, cột điện, thành cầu, giải phẫu cách, thì phải yêu cầu ĐTV đo, vẽ, chụp ảnh thật tỉ mỉ, thể hiện chi tiết vào biên bản khám nghiệm hiện trường.

3.7. Kỹ năng kiểm sát việc chụp ảnh, lập bản ảnh hiện trường

Trong quá trình kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường, KSV phải yêu cầu ĐTV chụp ảnh hiện trường, ảnh các dấu vết thu thập được có đặt thước tỷ lệ, đo vẽ tỉ mỉ từng chi tiết và thể hiện chính xác vào biên bản khám nghiệm hiện trường.

Việc chụp ảnh phải được tiến hành như sau: Chụp toàn cảnh, chụp các hướng, chụp chi tiết từng dấu vết có đặt thước đo tỷ lệ; ảnh chụp phải rõ, chính xác từng dấu vết; từng ảnh có ghi chú thích từng dấu vết.

Khi kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông đường bộ, KSV phải kiểm sát chặt chẽ, tỉ mỉ, chi tiết việc khám nghiệm. Nếu phát hiện ĐTV chụp ảnh không đúng, không đầy đủ thì yêu cầu chụp lại. Ngoài ra, KSV cũng phải chủ động chụp ảnh hiện trường để làm cơ sở đối chiếu với ĐTV để hoàn chỉnh chứng cứ giải quyết vụ việc thuận lợi, đúng pháp luật.

3.8. Kỹ năng kiểm sát khi kết thúc công tác khám nghiệm hiện trường

Sau khi kết thúc việc khám nghiệm hiện trường, KSV phải đánh giá, nhận định kết quả khám nghiệm hiện trường đã đạt yêu cầu chưa? Việc khám nghiệm hiện trường có đảm bảo tính khách quan, toàn diện chưa? Có cần tiếp tục bảo vệ hiện trường để khám nghiệm lại hay không? Nếu đã đầy đủ, chặt chẽ theo quy định thì phối hợp với ĐTV hoàn chỉnh biên bản khám nghiệm hiện trường. Đây là tài liệu chứng cứ rất quan trọng đối với vụ án; biên bản khám nghiệm hiện trường phải được lập tại nơi trực tiếp khám nghiệm và được thể hiện đầy đủ các nội dung theo

quy định tại Điều 178 BLTTHS năm 2015 và hình thức biên bản theo quy định tại Điều 133 BLTTHS năm 2015. Kiểm sát viên phải kiểm tra, xem xét chặt chẽ về hình thức và nội dung trong biên bản với kết quả khám nghiệm trên thực tế để xác định tính chính xác của biên bản trước khi thống nhất ký tên vào biên bản. Nếu phát hiện trong biên bản có nội dung ghi không đầy đủ hoặc không chính xác thì KSV phải yêu cầu ĐTV bổ sung, khắc phục kịp thời. Đồng thời, theo Điều 11 của Quy chế số 170 thì sau khi kết thúc việc khám nghiệm hiện trường, KSV phải ghi thông tin vào sổ thụ lý, cũng như báo cáo ngay bằng văn bản và đề xuất quan điểm với Lãnh đạo Viện về kết quả khám nghiệm hiện trường.

Như vậy, KSV khi kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường phải chủ động phối hợp chặt chẽ với ĐTV và những người tham gia khám nghiệm trường. Tranh thủ ghi chép tỉ mỉ việc thu thập dấu vết, số đo, vị trí của từng dấu vết để đối chiếu với biên bản khám nghiệm hiện trường của ĐTV.

4. Một số kinh nghiệm rút ra nhằm nâng cao chất lượng hoạt động kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông đường bộ

Qua thực tiễn hoạt động kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường các vụ tai nạn giao thông đường bộ, tác giả đề xuất một số kinh nghiệm như sau:

- Kiểm sát viên phải tích cực nghiên cứu, học hỏi, trau dồi kiến thức về mọi mặt, từng bước nâng cao trình độ, kỹ năng nghiệp vụ. Thường xuyên cập nhật, nghiên cứu và nắm vững các văn bản quy phạm pháp luật để kịp thời định hướng,

trao đổi với ĐTV về biện pháp tiến hành khám nghiệm hiện trường, bảo đảm hoạt động khám nghiệm phải đúng trình tự, thủ tục pháp luật quy định. Đồng thời, KSV được phân công thực hiện nhiệm vụ cần sử dụng các kỹ năng kiểm sát việc khám nghiệm phù hợp với từng vụ việc, vụ án, tuyệt đối không bỏ sót những chứng cứ, tài liệu có giá trị chứng minh đối với vụ việc, vụ án.

- Thường xuyên trao đổi nghiệp vụ với các KSV khác, luôn lắng nghe, cầu thị, tích cực nghiên cứu, từng bước nắm vững kiến thức chuyên môn có liên quan về khám nghiệm hiện trường, từ đó chủ động kiểm sát hoạt động điều tra của ĐTV; tăng cường phối hợp với ĐTV để kịp thời đề ra những yêu cầu cần thiết trong quá trình khám nghiệm, đảm bảo công tác khám nghiệm hiện trường đạt hiệu quả, phục vụ giải quyết đúng đắn vụ việc, vụ án liên quan đến giao thông đường bộ.

- Kiểm sát viên luôn nêu cao vai trò trách nhiệm trong công tác kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường; chủ động nghiên cứu, tham mưu, báo cáo, đề xuất với Lãnh đạo Viện hướng giải quyết vấn đề khó khăn, phức tạp cần tháo gỡ để kịp thời giải quyết vụ việc, vụ án liên quan đến giao thông đường bộ.

- Đối với hoạt động kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông phải được tiến hành kịp thời khi Viện kiểm sát nhận được thông báo của Cơ quan điều tra về vụ tai nạn giao thông liên quan trên địa bàn; KSV khẩn trương có mặt tại hiện trường để kiểm sát hoạt động khám nghiệm hiện trường. Việc khám nghiệm phải bảo đảm thận trọng, tỉ mỉ, tuyệt đối không được chủ quan chi vì

nhằm sớm giải tỏa tình trạng ùn tắc giao thông trên đường bộ mà kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường qua loa. Đặc biệt, không được hợp thức hóa biên bản khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông, nếu KSV không thực hiện việc kiểm sát khám nghiệm. Kiểm sát viên khi có mặt tại hiện trường cần phải phối hợp với ĐTV nghiên cứu, phân tích rõ cơ chế hình thành của các dấu vết, vật chứng trong các vụ tai nạn giao thông, đặc biệt chú trọng phát hiện, thu lượm những dấu vết, vật chứng có liên quan trực tiếp đến điểm va chạm đầu tiên để xác định lỗi. Những vụ tai nạn giao thông có gây hậu quả về người, tài sản... thì trung cầu giám định, định giá tài sản làm căn cứ thuận lợi cho công tác điều tra, truy tố, xét xử.

- Lãnh đạo Viện kiểm sát chỉ đạo chặt chẽ hoạt động kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông của KSV; nắm chắc quá trình kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường của KSV, kịp thời đưa ra quan điểm chỉ đạo sát sao, có tính thuyết phục cao đối với KSV, ĐTV của Cơ quan điều tra và các cơ quan khác tham gia khám nghiệm hiện trường.

- Tăng cường sự phối hợp giữa các lực lượng tham gia khám nghiệm hiện trường như: Lực lượng kỹ thuật hình sự là lực lượng tiến hành khám nghiệm hiện trường, ĐTV là người chủ trì cuộc khám nghiệm, người chứng kiến..., do đó, để tránh tình trạng các cán bộ khám nghiệm không chủ động được kế hoạch khám nghiệm thì cần có sự trao đổi thông tin cần thiết giữa các lực lượng này. Kiểm sát viên phải thực hiện chức năng kiểm sát việc tuân theo pháp luật trong khám nghiệm hiện trường, đảm bảo cho việc

khám nghiệm tuân thủ đúng các quy định của pháp luật.

- Nhận định đánh giá tính chất, diễn biến của vụ việc, vụ án phải bảo đảm tính khách quan, toàn diện và khoa học; tuyệt đối không được đánh giá theo ý chủ quan, phiến diện, thiếu căn cứ; không dùng chứng cứ, tài liệu chưa được kiểm chứng để đưa ra nhận định ban đầu, điều này sẽ gây khó khăn cho công tác điều tra tiếp theo.

5. Một số bất cập của Quy chế số 170/2018

Quy chế số 170/2018 được ban hành, đã giúp công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường, khám nghiệm tử thi, thực nghiệm điều tra và giám định đi vào nề nếp, giúp hoạt động chỉ đạo, điều hành của Lãnh đạo Viện chặt chẽ, đúng pháp luật; KSV có cơ sở pháp lý đầy đủ để thực hiện các thao tác nghiệp vụ, qua đó, chất lượng công tác thực hành quyền công tố và kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường, khám nghiệm tử thi, thực nghiệm điều tra và giám định được nâng cao, góp phần giải quyết đúng đắn các vụ việc, vụ án, trong đó có các vụ việc, vụ án liên quan đến giao thông đường bộ. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện Quy chế số 170/2018, tác giả nhận thấy còn một số điểm bất cập, xin được kiến nghị cơ quan cấp trên có thẩm quyền nghiên cứu, sửa đổi như sau:

Thứ nhất, tại đoạn 1 Điều 11 Quy chế số 170/2018 quy định: Sau khi kết thúc việc khám nghiệm hiện trường, KSV phải ghi thông tin vào sổ thụ lý khám nghiệm, đồng thời báo cáo ngay bằng văn bản và đề xuất quan điểm với lãnh đạo đơn vị, Lãnh đạo Viện về kết quả khám nghiệm

hiện trường, những yêu cầu của KSV không được ĐTV, cán bộ điều tra, người có chuyên môn thực hiện hoặc thực hiện không đầy đủ (nếu có), cần phải khám nghiệm bổ sung, khám nghiệm lại để có ý kiến chỉ đạo. Theo quy định này thì xảy ra 02 trường hợp như sau:

+ Trường hợp Lãnh đạo Viện cùng KSV trực tiếp tham gia kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường thì sau khi kết thúc khám nghiệm KSV có cần phải xây dựng báo cáo bằng văn bản cho Lãnh đạo Viện phê duyệt chỉ đạo không? Vì trong quá trình trực tiếp tham gia kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường thì KSV đã xin ý kiến Lãnh đạo Viện tại hiện trường, đồng thời, Lãnh đạo Viện cũng đã giải quyết những vướng mắc tại hiện trường và thông nhất với các cơ quan tham gia khám nghiệm về đường lối thu thập, xử lý vụ tai nạn giao thông đường bộ.

+ Trường hợp chỉ có Lãnh đạo Viện trực tiếp tham gia kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường thì sau khi kết thúc trực tiếp tham gia kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường mà không có văn bản báo cáo theo quy định tại Quy chế số 170/2018 đưa vào lưu hồ sơ vụ việc sẽ vi phạm quy chế này, hồ sơ không xây dựng báo cáo sau khi kết thúc khám nghiệm hiện trường.

Thứ hai, đoạn 2 Điều 11 Quy chế số 170 quy định: “Kiểm sát viên phải dự thảo ngay báo cáo ban đầu trình lãnh đạo đơn vị, Lãnh đạo Viện gửi Viện kiểm sát cấp trên theo quy định tại Quy chế về chế độ thông tin, báo cáo và quản lý công tác trong ngành Kiểm sát nhân dân ban hành kèm theo Quyết định số 279/QĐ-

(Xem tiếp trang 64)

để áp dụng bước đầu là cần thiết. Mặc dù vậy, trong thời gian tới, cần tiếp tục đặt vấn đề mở rộng khả năng áp dụng TNHS đối với các loại hình doanh nghiệp khác, bao gồm cả các doanh nghiệp không có tư cách pháp nhân.

Nhìn chung, BLHS năm 2015 đã sửa đổi, bổ sung để đảm bảo xử lý nghiêm khắc hơn các hành vi phạm tội liên quan đến bảo vệ động vật hoang dã, nguy cấp, quý, hiếm. Mặc dù so với 31 tội phạm khác cũng quy định về biện pháp xử lý hình sự đối với pháp nhân phạm tội, BLHS năm 2015 không có bất kỳ quy định riêng biệt nào về nguyên tắc xử lý,

cũng như điều kiện áp dụng trách nhiệm hình sự đối với PNTM phạm tội vi phạm về bảo vệ động vật hoang dã, nguy cấp, quý, hiếm. Tuy nhiên, mức hình phạt đối với tội phạm này có thể xem là rất nghiêm khắc với mức hình phạt tối thiểu là 300 triệu đồng (Điều 234 khoản 1) và tới 15 tỷ đồng (Điều 244 khoản 3). Điều này đã phản ánh rõ sự nhận thức của Việt Nam đối với tính chất, mức độ nguy hiểm của nhóm tội vi phạm quy định về bảo vệ các loài động vật hoang dã, nguy cấp, quý, hiếm và tầm quan trọng của việc xử lý nghiêm khắc đối với loại tội phạm này, đặc biệt là đối với PNTM. □

KỸ NĂNG VÀ ...

(Tiếp theo trang 25)

VKSTC ngày 01/8/2017 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao". Theo quy định này, có hai trường hợp xảy ra như sau:

Trường hợp khi Viện kiểm sát tiếp nhận được tin báo tai nạn giao thông đường bộ thì đã chỉ đạo KSV dự thảo ngay báo cáo ban đầu và phê duyệt báo cáo về Viện kiểm sát cấp trên. Đồng thời, Lãnh đạo Viện phân công KSV hoặc cùng KSV hoặc tự mình tham gia kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông đường bộ xảy ra, không chờ đến kết thúc khám nghiệm hiện trường tai nạn giao thông mới báo cáo ban đầu.

- Trường hợp dự thảo báo cáo ban đầu về kết thúc khám nghiệm hiện trường hay là dự thảo báo cáo ban đầu vụ tai nạn giao thông đường bộ để Lãnh đạo Viện duyệt báo cáo Viện kiểm sát cấp trên. Vì theo

đoạn 1 Điều 11 Quy chế số 170/2018 thì chỉ quy định khi kết thúc việc khám nghiệm, KSV báo cáo bằng văn bản trình Lãnh đạo Viện về kết quả khám nghiệm, chứ không có quy định báo cáo cấp trên.

Từ những bất cập trên tác giả kiến nghị với cấp có thẩm quyền cần sửa đổi một số bất cập nêu trên tại Quy chế số 170/2018 nói trên để việc thực hiện đảm bảo đạt chất lượng, hiệu quả.

Tóm lại, công tác khám nghiệm hiện trường vụ tai nạn giao thông đường bộ là một trong những khâu then chốt, là cơ sở pháp lý khách quan và đặc biệt quan trọng để giải quyết các vụ việc, vụ án liên quan đến tai nạn giao thông được chặt chẽ, khách quan, đúng quy định pháp luật. Thực hiện tốt chức năng kiểm sát việc khám nghiệm hiện trường trong các vụ tai nạn giao thông đường bộ có vai trò quan trọng trong việc giải quyết vụ việc, vụ án liên quan đến giao thông đường bộ được kịp thời, đúng người, đúng tội, đúng pháp luật. □